

REFERAT

Slots- og Kulturstyrelsen

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
www.slks.dk

Anders Cato
Specialkonsulent

aca@slks.dk
Direkte tlf. 33 73 33 96

EAN 5798000793132
CVR 26489865
4. september 2017

Referat fra møde i Bibliografisk Råd

Mandag den 4. september 2017 kl. 10.30-16.00

Deltagere:

Leif Andresen, Det Kgl. Bibliotek (formand)
Hanne Hørl Hansen, DBC
Dorete Bøving Larsen, Det Kgl. Bibliotek
Pernille Saul, KOMBIT
Line Jung Lindhard, DBC
Helle Møller Villadsen, Professionshøjskolen UCC
René Høtbjerg Øhlenschläger, Københavns biblioteker
Gitte Andersen, Det Kgl. Bibliotek
Anders Cato, Slots- og Kulturstyrelsen

Dagsorden

1. Velkommen

Leif bød velkommen til dagens møde.

2. Godkendelse af dagsorden

Der blev tilføjet et par ekstra punkter til dagsordenen og derpå blev den godkendt.

3. Meddelelser

a) **Europæisk BIBFRAME-workshop**

Afholdes i DNB Frankfurt den 26. og 27. september 2017.

Danske deltagere: Leif, Knut, Line, Susanne og Camilla.

Oplægsholdere er bl.a.: Sally McCallum, Library of Congress og Philip Schreuer, Stanford University.

Leif fortalte om workshoppen som finder sted senere i måneden. Der findes mere information herom på <https://wiki.dnb.de/display/EBW/>.

b) **Rettigheder til metadata**

Forslag til SLKS om initiativer vedr. rettigheder til metadata er sammen med Vejledning til bibliotekerne om rettigheder til metadata og Redegørelse om rettigheder til metadata leveret til SLKS efter afpudsning.

Leif orienterede om at dokumenterne vedr. Rettigheder til metadata nu er afleveret til Slots- og Kulturstyrelsen for videre behandling. Det var BIRs ønske at dokumenterne nu ville blive publiceret under BIRs sider som "BIR-dokumenter". Anders meddelte at det nok ikke er muligt at publicere dem direkte på den måde. Før publicering må de gennemgå SLKS' juristers granskning, så at sprog og fakta er 100 % korrekte og juridisk tydelig. Dokumenterne blev imidlertid vedlagt som bilag til referat fra BIR-mødet den 24. marts, og kan selvfølgelig findes der (Bilag B).

c) **Orientering om IFLA-LRM**

Hanne orienterede om IFLAs Library Reference Model (LRM).

IFLA-LRM er efterfølgeren til FRBR, FRAD og FRASD og samler og tilpasser de tre konceptuelle modeller til én model.

IFLA-LRM blev vedtaget af IFLA i august og er nu publiceret på IFLAs hjemmeside.

Den nye model er på et højere abstraktionsniveau end den tidligere FRBR-model og introducerer bl.a. begreberne *res*, *nomen* og *agent* i modellen. Tankegangen bag specielt *res* og *nomen* har været meget diskuteret, da begreberne er på et højere abstraktionsniveau end tidligere i FRBR og derfor kan synes at vanskeliggøre forståelsen af modellen. Den nye entitet "agent", er en overgruppe for entiteterne person, familie og korporation. IFLA-LRM vil fremover være den grundlæggende model bl.a. også for det nye omstrukturerede RDA. Derfor er modellen meget vigtig. Se den fuldstændige model under <https://www.ifla.org/publications/node/11412>.

d) **Restrukturering af RDA-Toolkittet**

Hanne redegjorde for 3R-projektet. 3R betyder *RDA Toolkit Restructure and Redesign*.

Projektet går ud på at modernisere RDA Toolkit betydeligt. RDA Toolkit blev skabt i 2010 og begynder nu at virke ret gammeldags. Det er også svært at beholde toolkittet med nuværende udseende når man integrerer så mange nye sprog i det.

Endnu ved vi ikke så meget om, hvordan det nye toolkit vil se ud, men vi har fået at vide at der vil blive tale om en stor om-nummerering. Det har gjort mange rigtig nervøse, men man har lovet at der vil blive automatiske links fra de gamle til de nye numre, og at det gamle og nye toolkit vil leve parallelt i et år efter starten på det nye.

I Europa er vi alligevel bekymrede bl.a. for at der også reelt også sker større indholdsmæssige ændringer, og fra flere steder er der udtrykt ønsker om en længere overgangsperiode. Flere lande har lige gennemgået dyre og arbejdskrævende RDA-projekter. Man er nu bekymret, hvis den nye version fører til endnu et nyt RDA-projekt med nye oversættelser, praksisdokumenter, workflows, undervisning mv.

Se statusrapporter fra 3R-projektet under <http://www.rdatoolkit.org/3RProject>.

Det blev aftalt at BIR-FU om nødvendigt kunne reagere på udviklingen omkring RDA.

4. RDA-projektet

- a) Arbejdsgruppen vedr. terminologi /v. Hanne

Hanne rapporterede fra gruppens arbejde.

Gruppen arbejdede først med at tilpasse oversætterbureauets oversættelse af RDAs vokabular fra engelsk til dansk. Da det var klart, fik man besked om, at den anvendte fremgangsmåde ikke var valid fremover. Al terminologi skal indlæses i RDA Registry, som er en del af Open Metadata Registry. Termerne er her opstillet ifølge RDF-semantik. Derudover har en række termer skiftet definition i oplægningen og derfor holdt den hidtidige oversættelse ikke alle steder. Gruppen blev derfor nødt til næsten at starte forfra igen. Det blev arbejdet hårdt og ikke mindst Anders Cato ydede en stor indsats så til sidst nåede man at få alle termer klar. De er nu indlæst i Open Metadata Registry hvor RDA Registry er en underkategori. Termerne kan ses i <http://www.rdaregistry.info/>, vælg en element- eller value-liste og siden sprog Danish. RDA Registry vil være rygrad i det nye RDA Toolkit og udefra dette vil der dannes vokabularer og termlister.

Anders tilføjede, at hvis nogen finder fejl, så skriv venligst direkte til ham, så kan han næsten direkte korrigerer fejlen.

Leif takkede arbejdsgruppen for dens hårde arbejde. Arbejdsgruppen er nu afsluttet.

- b) Arbejdsgruppen vedr. Dansk Profil /v. Hanne
  - i. Drøftelse og godkendelse af forslag til Dansk profil
(Se separat bilag 1 som zip-fil)

Hanne redegjorde for gruppens arbejde. Man har haft fem heldagsmøder.

Gruppen har prøvet at følge med i udviklingen af terminologien, så at de termer der bruges der også er i overensstemmelse med profilens termer.

Siden profilens udsendelse til BIR er der vedtaget to større principielle ting i profilgruppen:

Det er i gruppen aftalt at udelade den tekniske beskrivelse af, hvordan URI'er for de enkelte entiteter skal udformes.

Et problem som profilarbejdsgruppen har arbejdet med er, at RDA kan føre til enorme værkposter, idet alle titler på oversættelser kan fremgå af værkposten. Ved klassiske værker, der oversættes til mange sprog, er der en bekymring for uoverskuelige værkposter med ikke relevant information. En anden mulighed er alene at lade titlen på oversættelsen fremgå på manifestationsniveau, hvor den under alle omstændigheder skal anføres. RDA åbner ikke mulighed for at anføre en oversættelsestitel på det relevante udtryk (en dansk standardtitel på et udenlandsk værk findes ikke). Hanne og Anders har været i kontakt med Daniel Paradis og skrevet et forslag baseret på den praksis, der tegner sig i USA, og som siden blev vedtaget af arbejdsgruppen. Vi starter med at sætte oversatte titler på manifestationen (=hovedtitel på manifestationen) og ser så på hvordan værkposter udvikler sig i internationalt regi.

Det blev noteret at der bør være en mapping fra RDA til det danske format ligesom der er fra RDA til andre formater.

Line havde lavet en liste over nogle detaljer, som bør rettes til og hun sender den til Hanne.

Generelle bemærkninger:

Niveauet bør have sig op lidt. Sommetider er profilen lidt for specifik.
Vi bør være passende pragmatisk og ikke falde ned i for mange detaljer.

Specifikke bemærkninger:

- Korporationskatalogisering blev drøftet: Hvordan angiver vi at en korporation er forfatter (creator) uden at korporationskatalogisere? Der blev konkluderet, at vi bør kunne angive korporationer som forfattere, men aldrig lade dem indgå som del af Authorized Access Point for work.
- Ophav til serier. Hidtil har en person aldrig kunnet være ophav til en serie i danske kataloger. I fremtiden bliver vi måske nødt til også at angive personlige ophav til en del serier, som fx Sjövall & Wahlöö "Roman om ett brott".
Hanne tilbød sig at skrive noget pragmatisk om seriekatalogisering: at vi ikke laver forfatterserier så længe vi ikke er overgået til ny datamodel. Når dette sker, vil vi overveje at overgå mere stringent til de regler som RDA foreskriver.
Der blev lidt diskussion om de formuleringer især i indledningen der bruger ordet "normalt". Hvad betyder det i praksis når der står at "i Danmark laver vi "normalt" noget? Er det en anbefaling, eller en mulighed?
Hanne forklarede, at det svarer til det man typisk vil gøre på det nationalbibliografiske niveau eller i bibliotekskatalogisering. Det er lidt løsere formuleret end direkte at anbefale, så bibliotekerne ikke er tvunget til at dette niveau men altid kan tage hensyn til lokale behov eller handle fornuftigt, når materialet ikke lige er helt forudsigeligt. Vi introducerer på en måde "Cataloguer's judgement" her.

ii. Opstillingsprincipper i folkebibliotekerne (Bilag 2)

Hanne har udformet en formulering at lægge på Profblog, så at bibliotekerne kan komme med synspunkter herpå.

Der blev foreslået, at man i overskriften prøvede at være lidt tydeligere om, hvad det er som bibliotekerne skal forholde sig til.

Beslutning: Efter et redaktionelt dobbelttjek sendes den ud til Profblog. René lader en kollega tjekke at formuleringerne er tydelige nok først og Hanne retter overskriften til. Efter at vi har fået ind synspunkter på Profblog, får BIR FU tilladelse til at beslutte. Hvis der er behov for det kan FU sende spørgsmål videre til BIR.

Hanne gør nu alle dokumenterne klar og sender dem en sidste runde til arbejdsgruppen for godkendelse. Derpå sendes de til SLKS som er ansvarlig for at få dem uploadet som den danske profil i RDA Toolkit. Dette kan dog tage lidt tid mht. 3R-projektet og vi ved ikke sikkert hvornår vi kan starte med arbejdet.

Efter at gruppen en sidste gang har haft lejlighed til at godkende dokumenterne er gruppens arbejde afsluttet og gruppen nedlægges. Leif fremførte BIRs store tak til dem der har udført dette arbejde. Annette Laursen er gået på pension og vi sender vores varme tak til hende, både for arbejdet i Profil- og i Terminologiarbejdsgrupperne.

Opstillingskoder for musik.

Hanne havde udarbejdet et notat herom, der beskrev at DBC tidligere med svar fra flere biblioteker har forsøgt at se om man kunne finde frem til et nyt sæt gældende koder uden held.

DBC's forslag var derfor at de nuværende koder fortsætter, men at det bliver muligt for bibliotekerne at indberette koder til listen til brug lokalt.

Dette forslag blev tiltrådt af BIR.

- c) Arbejdsgruppen vedr. autoritetsdata /v. Leif
Rapport fra fælles møde med Formatarbejdsgruppen 15. august 2017
(Se separat udsendt referat fra arbejdsgruppen).

Leif redegjorde for de to møder som gruppen har haft indtil nu.

Referat er udsendt til hele BIR fra det sidste møde som var et fælles møde med formatarbejdsgruppen.

Man har delt op arbejdet i autoritetsdata for bibliografiske respektive ikke bibliografiske entiteter. Det er endnu lidt tidligt at beslutte sig for format for det kommende danske nationale autoritetsdatarepositorium (NAR), men det skal være baseret på Linked Open Data teknologi.

Citeret fra referat fra fælles møde den 15.8:

Det anses for væsentligt, at en fremtidig fælles danske formatløsning for ikke-bibliografiske entiteter kan fungere i sammenhæng med BIBFRAME; men det er på nuværende tidspunkt for tidligt at lægge sig fast på en konkret formatløsning. MADs forekommer relevant, men også andre vokabularer som fx FOAF eller SKOS ses anvendt i andre landes autoritetsposter (set gennem VIAF).

Det vil under alle omstændigheder være væsentligt, at vi i Danmark går samme vej som andre europæiske lande, og den "European BIBFRAME Workshop", der skal afholdes i september 2017 forventes at kunne give os mere viden om planer og holdninger hos andre, der arbejder med autoritetsposter og som overvejer implementering af BIBFRAME – og dermed et fundament for den videre beslutningsproces.

Uafhængigt af de konkrete formatovervejelser bør vi i dansk sammenhæng foretage analyser af hvilke dataelementer, der må anses for nødvendige/ønskelige i bibliotekernes fremtidige infrastruktur, og sammenholde disse med de muligheder, der vil være i de mest relevante vokabularer (MADS, FOAF, SKOS, m.fl.). Det vil tillige være væsentligt at udpege dataelementer, der vil være enestående i en dansk kontekst, og som derfor ikke kan forventes tilgodeset i et internationalt baseret vokabular, men må tilføjes via et nationalt namespace.

I øvrigt, se referat fra arbejdsgruppen.

- d) Arbejdsgruppen vedr. format./v. Leif
Rapport fra fælles møde med Autoritetsarbejdsgruppen 15. august 2017
(Se separat udsendt referat fra arbejdsgruppen).

- e) Arbejdsgruppen vedr. uddannelse /v. Gitte
Rapport fra gruppen.
Gitte rapporterede at gruppen desværre ikke har haft noget som helst møde endnu, men beder om en ny deadline.

Det blev aftalt, at der skal foreligge et forslag til næste BIR-møde, formentlig ultimo november

f) Andre aktiviteter

Leif har en aftale med Revy om en artikel om hvordan vi går videre og hvor langt vi er nået. Leif har også en aftale med Helen Niegaard og Danmarks Biblioteker om at drøfte mulighederne for at få noget opfølgning med i dette blad. Vi bør desforuden have en opfølgning på Katformat-nyt snarest.

Leif foreslog, at vi på næste BIR-møde tager en temadrøftelse af, hvad vi hver især har af visioner for, hvad RDA søge- og præsentationsmæssigt kan forbedre i forhold til nu. Hvad vil vi med RDA? Alle bør forberede en eller flere anvendelsesscenarier til næste BIR-møde. Det kunne BIR kun tilslutte sig.

Efterfølgende laver vi en gang i det første kvartal 2018 en workshop med flere deltagere end BIR, hvor formålet er at skitsere mere konkrete ideer om hvordan søgnings- og præsentation i bibliotekskatalogerne og de nationale baser forestilles forbedret i lyset af RDA's måde at registrere på. Dorete kom med et spørgsmål mht. brugen af baserne: Taler vi om vores brug eller offentlighedens brug? Det er vigtigt at skelne imellem disse to gruppers behov.

DDB har bestillerrollen på RDA-implementering og derfor har Leif haft et møde med Preben Agaard i DDB. Preben skriver alle RDA implementeringsopgaver ind i udviklingsplanen for 2018, men uden at angive eksakt hvad det er, som skal laves hvor.

5. Ordning af registre i onlinekataloger./v. Leif

Forslag til ny, opdateret, version. (Bilag 3)

Arbejdsgruppen bestående af Leif Andresen, Hanne Hørl Hansen og Leif Makhholm har gennemarbejdet specifikationen og anbefaler at BIR godkender den og publicerer denne på <http://www.kat-format.dk/>. Det bemærkes at rækkefølgen i 3.4 Symboler skal verificeres teknisk inden publicering.

Specifikationen forudsætter at gammelt dansk å (@å) og alfabetiseringstegn udgår i danMARC2 tegnsættet. Arbejdsgruppen anbefaler derfor at danMARC2 revideres i overensstemmelse hermed.

Arbejdsgruppen anbefaler også, at gammelt dansk å (@å) i danMARC2 tegnsæt udfases umiddelbart og at alfabetiseringstegn udfases snarest og senest i forbindelse med overgang til RDA.

BIR-FU har drøftet konsekvenserne for danMARC-formatet sammen med indstilling fra RDA formatarbejdsgruppen. Implementering af RDA og herunder ovennævnte konsekvenser i Udlægning til og ordning af registre i onlinekataloger forudsætter en række ændringer i formatet.

Hanne har tjekket med DBC's udviklere og ovenstående anvisning for sortering af symboler er allerede implementeret i brønden.

Dorete bad BIR at huske på, at dette retter sig mod katalogiseringsreglerne som de ser ud i dag, ikke om et halvt år, når vi har RDA. Som eksempel nævnte hun, håndtering af romertal (dublering som tal) versus løsning med sorteringsdelfelter.

Hvordan tager vi højde for det som brugeren skriver ind i søgefeltet? Tænk om brugeren fx vil søge på ""*".

Om * skal være søgbart som det ser ud, så har vi ikke længere et trunkeringstegn.
Hvad med &-tegn og paragraftegn?

Beslutning: Arbejdsgruppens indstilling blev godkendt. BIR-FU gennemgår dokumentet udefra Doretas spørgsmål. Efterfølgende gennemtjekker Dorete det og derefter sendes det ud til BIR for en sidste tjek.

6. Formatændringer

- a) **Revision af danMARC2 (danMARC2/RDA-version?)/v. Leif**
Leif om forslag fra Formatarbejdsgruppens første møde. Se også punktum 3 d.
Ændringerne til danMARC2 som følge af RDA og forslag til *Ordning af registre i onlinekataloger* in-
debærer behov for et nyt forord, justering af indledning og justering af bilag K.

Gruppen er enig med forslaget.

Beslutning: Vi skriver om, og alt forlægges på det næste BIR-møde.
Alle eksempler skal også gennemgås.
Det ville være hensigtsmæssigt at have alt klart til den 1/1-2018.
Midlertidigt blev opgaven placeret i Formatarbejdsgruppen, der ser på ændringer i lyset af RDA.

- b) **Ny kode til danMARC2 bilag G. Besluttet af BIR FU**
DPT Dansk Provinstopografi (retrokonverteret).
- c) **Nyt delfelt 796 *I Spilletid. Besluttet af BIR FU**
Delfeltet skal være gentageligt.
Delfelt *I anvendes til at inddatere spilletiden for hver enkelt tracktitel og knytter sig til det nær-
mest foregående delfelt *a.
- d) **Tilbagerulning af formatændringsbeslutning (felt 014)**
Beslutningen om gentagelse af felt 014, når delfelt *x findes tilbagerulles efter høring i BIR.
- e) **Formatændringer som en konsekvens af overgangen til RDA**
Formatarbejdsgruppen laver et udkast som forlægges BIR.
Se punkt a.
- f) **Hjælpepostformatet**
I en periode behøver DBC at videreudvikle hjælpepostformatet ud, så det nærmer sig RDA og be-
hov i det fremtidige Nationale Autoritetsdataregister. Det er knyttet tæt til den tekniske imple-
mentering af NAR i DBC.

Beslutning: Det er OK at FU beslutter disse direkte uden at gå via BIR, men at man informerer BIR efterfølgende.

7. Optagelseskriterier for Dansk bogfortegnelse og Dansk periodikafortegnelse

(bilag 5 – separat udsendt 31.8)

Hanne redegjorde for de forandrede kriterier for optagelse til Dansk bogfortegnelse og Dansk periodikafortegnelse.

I 6. udgave er opbygningen af kriterierne ændret således at 5. udgaves afsnit 3 om udgivelsesmåde nu er integreret i 1. afsnit om afgrænsning.

6. udgave er udvidet med Bogfortegnelsens optagelse af udenlandske dansksprogede danica samt en begrænset, selektiv optagelse af ikke-boglignende netpublikationer (hjemmesider, databaser o.l. – jf. bilag 4). Afsnittet om musikaler er blevet præciseret, og afsnittet om sammensatte materialer af tekst, billede og lyd er blevet omskrevet. Desuden er der i forhold til 5. udgave indarbejdet nogle rettelser og tilføjelser der er kommet til siden 1998.

Den specifikke omtale af mikroformer er nu helt udeladt da udgivelsesformen ikke længere skønnes aktuell.

Kriterierne er ajourført, så de passer til seneste aftalte ændringer og virkeligheden.

KB har været med til omskrivningen og er enig i de ændrede kriterier.

Beslutning: BIR godkender de ændrede kriterier og indstiller til SLKS at de relevante dele godkendes.

Der blev udtrykt ønske om at have en side der hedder "Nationalbibliografisk statistik" el lign.

Her lægges DBC's årlige regnskab til styrelsen for nationalbibliografien og KB opfordres til at levere en statistik på deres del af de nationalbibliografiske fortegnelser, således at der findes et samlet overblik over udvikling af og fordeling imellem de nationalbibliografiske fortegnelser.

KB undersøger hvad de har af statistik på det område.

[tilføjet efter mødet: Jfr. den svenske nationalbibliografistatistik:

http://www.kb.se/dokument/Nationalbibliografien%20i%20siffror%202016/Nationalbibliografien%20i%20siffror_2016slutversion.pdf]

8. Handlingsplan

(bilag 4)

Handlingsplanen blev gennemgået og en del ændringer blev tilføjet.

Handlingsplanen skal fremover også spejle de indstillinger i BIR der er truffet beslutning om men ikke er effektueret endnu. "Opfølgning på BIR-beslutninger til effektivering".

9. Eventuelt

Der bliver udsendt en Doodle lidt senere i september mht. næste møde i BIR. Sandsynligvis bliver det i den sidste uge i november, eller i december (men Anders er på ferie 25.11 – 17.12).